

Onderwerp: Bestuursvoorstel actualisatie programmering en (moeder)krediet project Sterke Lekdijk

Datum AB-vergadering: 16 december 2020

Registratienummer: DM1625454 v11

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

1. een krediet van 84,0 €M beschikbaar te stellen om het vigerende moederkrediet van het programma Sterke Lekdijk te verruimen van 49,0 €M naar 133,0 €M voor de uitvoering van de verkenning- en planuitwerkingsfasen van alle deelprojecten van de Sterke Lekdijk;
2. voor het bijgestelde moederkrediet de werkwijze uit het 'Startdocument Sterke Lekdijk' van toepassing te verklaren, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 22 februari 2017.

Toelichting

1. Inleiding: waarom dit voorstel?

Op 22 februari 2017 heeft het algemeen bestuur van HDSR ingestemd met de start van het dijkversterkingsproject Sterke Lekdijk. Met het startdocument zijn heldere kaders en ambities vastgelegd om richting te geven aan de uitvoering van het project en is een moederkrediet van € 49 mln beschikbaar gesteld voor de verkenning- en planuitwerkingsfasen van de zes deelprojecten. Dit moederkrediet is gebaseerd op kengetallen van het HWBP, te weten de streefwaarde van € 7 mln per kilometer voor verkenning-, planuitwerkings- en realisatiefase tezamen. Hiervan was 5% voor de verkenning-, 10% voor de planuitwerkings- en 85% voor de realisatiefase.

De eerste vijf gestarte deelprojecten in de verkenningfase laten zien dat de gebruikte kentallen bij de start van Sterke Lekdijk niet corresponderen met de (meer nauwkeurige) ramingen van de verkenning- en planuitwerkingsfasen. De ramingen zijn hoger dan de gebruikte kengetallen. Dit is in lijn met een landelijke trend bij andere waterschappen binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het blijkt dat de gehanteerde 7 €/km een wens blijkt te zijn en de realiteit eerder 10 €/km is. Ook de gehanteerde percentages voor de fasen blijken niet realistisch: de verkenning- en planuitwerkingsfasen zijn duurder, de realisatiefases lijken goedkoper uit te vallen. Om deze reden is een aanpassing van het moederkrediet voor de verkenning- en planuitwerkingsfasen voor Sterke Lekdijk noodzakelijk.

In voorliggend bestuursvoorstel leggen we uit wat de oorzaak is van de benodigde moederkredietverhoging, wat de nieuwe kengetallen zijn en presenteren we enkele, kleine wijzigingen, die nodig zijn in de programmering en werkwijze. Dit doen we door een aantal vragen te beantwoorden en vervolgens onder het kopje 'Toelichting' een uitgebreidere onderbouwing van het voorgestelde besluit en de hieronder vermelde vragen te geven.

Als eerste blikken we terug op de highlights van de gerealiseerde voortgang tot nog toe.

2. Voortgang in realisatie bestuurlijke ambities bij resultaten in Sterke Lekdijk sinds 2017

Sinds het startbesluit uit 2017 heeft het dagelijks bestuur vijf deelprojecten opgestart. De zes ambities uit het startdocument zijn telkens richtinggevend bij de uitvoering van de projecten. Inmiddels is de verkenningsfase afgerond voor de eerste twee deelprojecten. Dit heeft onder meer de volgende tastbare resultaten opgeleverd:

- De eerste twee integrale voorkeursalternatieven voor met een breed bestuurlijk draagvlak voor de projecten Salmsteke en Wijk bij Duurstede-Amerongen zijn gerealiseerd. → **Ambitie 1 'veiligheid voorop' / Ambitie 3 'maatschappelijke meerwaarde'**
- Er is geïnvesteerd in een goede beheersing, bemensing en projectstructuur. Dit geeft het fundament om ook de verdere fasen van het project in control uit te kunnen voeren, met een goede balans tussen maatwerk binnen de deelprojecten in een projectoverstijgende eenheid. De verkenningsfasen van Salmsteke en Wijk bij Duurstede – Amerongen zijn binnen het met het dagelijks bestuur en programmadirectie HWBP afgesproken budget en planning afgerond en ook de overige projecten verlopen conform afspraken → **Ambitie 2 'Voortvarend maar niet overhaast'**.
- Vanaf de start is sprake van een goede participatie en betrokkenheid van en met belanghebbenden binnen de deelprojecten. De twee voorkeursalternatieven kennen daarom ook breed maatschappelijk draagvlak met diverse complimenten vanuit het gebied over de gehanteerde participatie aanpak. Ook is binnen de deelprojecten een krachtig ambtelijk en bestuurlijk samenspel ontwikkeld met gemeenten en provincies. Er zijn voor elk deelproject en elke fase samenwerkingsovereenkomsten afgesloten, zoals bijvoorbeeld de samenwerkingsovereenkomst 'Salmsteke Ontkiemt!'. Ondanks de complimenten uit het gebied, is gebleken dat de op onderdelen de communicatie met en het betrekken van bewoners beter moet. Met name rondom het dossier van grondverwerving is bij diverse bewoners een gevoel ontstaan, dat ze in onvoldoende mate inspraak konden leveren en daarmee hun belang konden inbrengen. We werken er stevig aan om dit te verbeteren, om zo breed draagvlak voor de dijkversterking te behouden of soms (weer terug) te winnen. → **Ambitie 3 'maatschappelijke meerwaarde' / Ambitie 4 'vanaf de start samen met'**.
- Een succesvolle aanbesteding van de werkzaamheden voor de planuitwerkings- en realisatiefases met het Innovatiepartnerschap, in lijn met de bestuurlijke ambities rondom innovatie en duurzaamheid. Dit past nauw bij de visie van het HWBP om innovaties te stimuleren. Maar ook vanuit de markt is de visie en werkwijze van het waterschap zeer positief ontvangen, onder meer in de ambitie om een emissievrije realisatie mogelijk te maken: een zeer prikkelde uitdaging met mogelijk grote maatschappelijke meerwaarde. → **Ambitie 5 hoge mate van innovatie**

3. Beantwoording vragen aanpassing moederkrediet

Wat heeft het algemeen bestuur eerder gehoord over de moederkredietaanpassing?

Dit bestuursvoorstel volgt op eerdere berichtgeving over dit onderwerp. Eerdere bijeenkomsten en ontwikkelingen in dit kader waren:

Tabel 1. Eerdere bestuurlijke bijeenkomsten en besluitvorming over financiële en algemene kaders

Datum	Besluit of bijeenkomst
12 februari 2017	Startbesluit en vaststelling startdocument Sterke Lekdijk
3 april 2019	Veldbezoek en kennismaking nieuwe bestuursleden Onder andere een bezoek aan de dijk in Wijk bij Duurstede
4 september 2019	Themabijeenkomst Algemeen bestuur Bijeenkomst in Fort a/d Snel over ontwikkelingen binnen Sterke Lekdijk, onder andere over herziening programmering in relatie tot financiële perspectieven.
12 februari 2020	Themabijeenkomst Algemeen bestuur Kennismaking met en presentatie door het HWBP. Dialoog over onze eigen ambities/ synergiekansen aan de hand van peilschalen.
1 juli 2020	Voorjaarsnota 2020 Melding in de Begroting 2020 en melding in de Voorjaarsnota 2020.

Hoe komt het bedrag van 84,0 €M tot stand?

Het bedrag is tot stand gekomen door het aantal te verbeteren kilometers (54,9 km) te vermenigvuldigen met de nieuwe kengetallen van 1,0 €/km voor de verkenningfase en 1,5 €/km voor de planuitwerkingsfase: dus 54,9 km maal 2,5 €/km. We corrigeren dit bedrag voor de projecten en fases waar we reeds een gedetailleerde raming voor hebben. Vervolgens trekken we de reeds beschikbaar gestelde 49 €M hier vanaf. In tabel 4 is dit na te rekenen.

Wat vindt het Hoogwaterbeschermingsprogramma hiervan?

Van dit bedrag van 84 €M komt 90% in aanmerking voor subsidie bij het HWBP en 10% van het bedrag komt voor rekening van HDSR. De programmadirectie HWBP is bekend met onze gewijzigde aanpak en heeft de nieuwe getallen opgenomen in het vastgestelde vigerende Hoogwaterbeschermingsprogramma. Landelijk vindt wel een discussie plaats over de stabiliteit van het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Hoe komt het dat de eerdere kengetallen niet kloppen?

Dit is een trend die in sterkere mate ook zichtbaar is bij de andere waterschappen binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Bij de start van het project is gebruik gemaakt van door het Hoogwaterbeschermingsprogramma geleverde kengetallen. Het streven was om van 10 €/km (in het HWBP2) te komen tot een streefwaarde van 7 €/km (waarbinnen 5% voor de verkenningfase, 10% voor de planuitwerkingsfase en 85% voor de realisatiefase). Met de ervaringen die wij tot nu toe in het project Sterke Lekdijk hebben opgedaan, denken wij rond de 8,5 €/km uit te zullen komen. Ook zien we een grotere bijdrage dan 15% (5+10%) in de verkenning- en planuitwerkingsfase. Dit komt omdat we meer energie steken in een goede voorbereiding en gebiedsproces. Per fase is dat 1,0 €/km voor de verkenningfase, 1,5 €/km voor de planuitwerkingsfase en 6,0 €/km voor de realisatiefase.

Gaat het hele krediet op?

Binnen het moederkrediet worden per project en per fase, kredietaanvragen bij het college gedaan, op basis van een gedetailleerde, risicogestuurde SSK-raming (niet op basis van de in dit voorstel genoemde kengetallen). Alleen dat krediet wordt toegekend aan een projectfase om te besteden. De besteding gebeurt op basis van een goede projectbeheersing en risicomanagement. Het algemeen bestuur blijft via de P&C-cyclus en de voortgangsrapportages van de Sterke Lekdijk op de hoogte van de bestedingen.

Hoe verhoudt dit bedrag zich tot de kosten van de grondverwerving?

Voor de grondverwerving is in mei 2018 een krediet ter grootte van 30,9 €M beschikbaar gesteld. De kosten van de grondverwerving zijn conform de subsidieregeling van het

Hoogwaterbeschermingsprogramma hoofdzakelijk subsidiabel in de planuitwerkings- en realisatiefases. Het nieuwe kengetal van 8,5 €/km is inclusief de kosten voor grondverwerving.

4. Toelichting actualisatie moederkrediet Sterke Lekdijk

Kostenraming startdocument februari 2017

De werkwijze voor het programmeren van de deelprojecten van de Sterke Lekdijk is 'van grof naar fijn'. Zoals in voorgaande tekst gemeld is bij de start van het project Sterke Lekdijk in 2017 eerst gebruik gemaakt van kengetallen om een inschatting te kunnen maken van de totale kosten. De gebruikte kengetallen (zie Startdocument februari 2017) zijn afkomstig van het Hoogwaterbeschermingsprogramma uit 2016 en 2017 en bedragen 7 M€/km, waarvan 5% voor de verkenningfase, 10% voor de planuitwerkingsfase en 85% voor de realisatiefase.

Tabel 2 bevat de financiële programmering zoals die in februari 2017 is afgesproken met het algemeen bestuur en de gebruikte kengetallen.

Tabel 2. Financiële programmering (inclusief areaal RWS-Midden Nederland) februari 2017

Deelproject	Lengte (km)	Verken- ning (M€ incl. btw)	Planuit- werking (M€ incl. btw)	Realisatie (M€ incl. btw)	Totaal (M€ incl. btw)
Kengetallen (per kilometer)		0,3	0,6	6,1	7,0
Wijk bij Duurstede – Amerongen	10,9	3,3	6,6	66,3	76
Salmsteke	2,0	0,6	1,2	12,2	14
Culemborgse veer – Beatrixsluis	10,8	3,3	6,6	65,7	76
Salmsteke – Schoonhoven	8,4	2,6	5,1	51,1	59
Klaphek – Jaarsveld	9,3	2,8	5,7	56,6	65
Irenesluizen – Culemborgse veer	10,0	3,0	6,1	60,9	68
Vreeswijk – Klaphek	2,3	0,7	1,4	14,0	16
Totaal	53,7	16,3	32,7	326,9	376
Totaal verkennings- en planuitwerkingsfase		49,0			

Voor de verschillende fases wordt per deelproject een nauwkeurige kostenraming gemaakt door middel van het opstellen van een plan van aanpak. Met dit plan van aanpak per fase wordt krediet aangevraagd bij het dagelijks bestuur en subsidie bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Bijlage 2 beschrijft de spelregels van het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de in februari 2017 gemaakte afspraken met het algemeen bestuur. Inmiddels zijn vijf plannen van aanpak en ramingen voor de verkenningfase opgesteld en goedgekeurd door het dagelijks bestuur.

Analyse ramingen op basis van kengetallen en de werkelijke ramingen

In tabel 3 zijn de beschikbare SSK-ramingen van het project Sterke Lekdijk vergeleken met de schatting op basis van de HWBP-kengetallen. Dit betreft de SSK-ramingen van de verkenningfases van de deelprojecten Wijk bij Duurstede – Amerongen, Salmsteke, Culemborgse Veer – Beatrixsluis en Salmsteke – Schoonhoven en de SSK-ramingen van het voorkeursalternatief voor de Wijk bij Duurstede – Amerongen en Salmsteke als eerste inschatting voor de realisatiefase.

Tabel 3. Beschikbare SSK-ramingen vergeleken met de schatting op basis van de kengetallen (inclusief areaal RWS-Midden Nederland)

Deelproject	Lengte (km)	Verkenning (M€ incl. btw)		Realisatie (M€ incl. btw)	
		Schatting op basis kengetal	Raming op basis SSK	Schatting op basis kengetal	Raming op basis SSK
Wijk bij Duurstede – Amerongen	11,0	3,3	8,1	66,3	39,4
Salmsteke	2,0	0,6	3,1	12,2	8,0
Culemborgse veer – Beatrixsluis	10,9	3,3	11,3		-
Salmsteke - Schoonhoven	8,3	2,6	8,0		-
Jaarsveld - Vreeswijk	12,8	3,5	9,2		-
Gemiddeld (per kilometer)		0,3	0,9	6,0	3,6

Na vergelijking van de bedragen in tabel 3 blijkt:

- Dat de SSK-ramingen van de verkenningssfasen een factor 3 hoger uit te vallen dan de vigerende kengetallen.
- Dat de realisatiekosten voor Wijk bij Duurstede – Amerongen en Salmsteke op basis van de SSK-raming van het voorkeursalternatief lager liggen dan de kosten, die geschat zijn op basis van het kengetal. In de beide voorkeursalternatieven is gerekend met het meest doelmatige alternatief en bevatten innovatieve oplossingen voor de pipingproblematiek. Echter, hierbij moet vermeld worden dat hierin de duurzaamheids- en innovatiedoelstellingen vanuit het innovatiepartnerschap nog niet zijn verwerkt. Dit kan zowel een positief effect hebben op de realisatiekosten (bijvoorbeeld optimalisatie van de oplossingen) als een negatief effect op de realisatiekosten (bijvoorbeeld de 'onrendabele piekkosten' van emissieloos bouwen). Meer zekerheid over de ramingen van de realisatiefases krijgen we richting het einde van de planuitwerkingsfase.

Van de planuitwerkingsfase is nog geen SSK-raming beschikbaar op dit moment.

In 2018 heeft de programmadirectie HWBP geconcludeerd dat landelijk de raming van enkele projecten sterk afwijkt van de raming waarvan in een eerdere fase in het programma is uitgegaan. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma heeft daarom in 2019 een feitenanalyse naar de kostenontwikkelingen van de projectramingen gedaan samen met de beheerders. Hoewel uit de aangeleverde gegevens geen eindconclusie getrokken is, lijkt er landelijk een kostenverschuiving van de realisatiefase naar de verkennings- en planuitwerkingsfase zichtbaar, alsmede landelijk een verhoging van het kengetal van 7 M€/km naar meer dan 11 M€/km.

Op zichzelf zijn deze uitkomsten niet verwonderlijk. Lerend van het verleden (evaluatierapporten van Ruimte voor de Rivier en het HWBP2) steken de beheerders in de eerste plaats meer aandacht en energie in de voorbereidingsfase van de projecten. Nagenoeg alle beheerders maken nu gebruik van IPM-teams en programmateams, de MIRT-systematiek, systems engineering en volwassen risicomanagement. Het omgevingsproces wordt terecht als risicovol ingeschat en krijgt veel aandacht (draagvlak in de omgeving, anticiperend grondaankopen, het tijdig verleggen van kabels en leidingen). Ook worden realisatiepartners eerder bij de voorbereiding betrokken. In de tweede plaats is HDSR een 'nieuwe' beheerder in het HWBP, waar nog veel geïnvesteerd moet worden in het opzetten van een deugdelijke en slagvaardige organisatie. Hoewel daarbij rijkelijk geput worden uit de ervaring van andere beheerders en projecten, brengt dit toch éénmalige opstartkosten met zich mee. In de derde plaats zijn de projecten met de grootste afstand tot de norm ook als eerste geprogrammeerd. Dit impliceert dat de 'duurdere' projecten als eerste op het Hoogwaterbeschermingsprogramma staan. Daarbij geldt ook nog eens dat deze normen zwaarder zijn dan de normen ten tijde van Ruimte voor de Rivier en HWBP2.

Voorstel nieuwe programmering

De hierboven beschreven ontwikkelingen zijn ook zichtbaar bij het project Sterke Lekdijk. In de marktstrategie wordt uitgegaan van vroege betrokkenheid van innovatiepartners in een ontwerpteam in

de planuitwerkingsfase. Het ontwerp wordt in die fase uitgewerkt tot een 'definitief ontwerp+' en er zullen onderzoeken gedaan worden ten behoeve van toe te passen innovaties. Tevens wordt stevig ingezet op het omgevingsproces met participatie, anticiperende grondaankoop en kabels en leidingen. De verwachting is daarom dat de planuitwerkingsfase duurder zal worden dan de verkenningfase. Naar verwachting leidt dit vervolgens tot een slimmer en goedkoper ontwerp, wat zichtbaar moet worden in de realisatiekosten. Hierbij moet aangetekend worden dat wij op dit moment onze nek uitsteken met het innovatiepartnerschap, waarbij we ons flink gaan inspannen om duurzaamheids- en innovatiedoelstellingen te behalen. De daadwerkelijke kosten van de realisatiefase zijn dus og aan verandering onderhevig.

Op basis van de analyse en ontwikkelingen is het voorstel om tot een bijstelling van de kostenraming en programmering over te gaan zoals voorgesteld in tabel 4. Hierin is ook de samenvoeging van het vijfde en zevende deelproject verwerkt, alsmede de juiste (aangepaste) lengte van de deelprojecten. De vigerende en herziene totale programmering zijn te vinden in bijlage 2. Belangrijk aandachtspunt is dat de in tabel 4 en bijlage 2 gehanteerde kengetallen nog steeds inschattingen betreffen; er zijn momenteel in den lande geen andere kengetallen beschikbaar. De programmadirectie en de keringbeheerders realiseren zich dit en denken na over verschillende initiatieven voor een stabielere programmering. Nieuwe ontwikkelingen kunnen opnieuw leiden tot aanpassingen in de programmering.

Tabel 4. Voorstel nieuwe financiële programmering (inclusief areaal RWS-Midden Nederland) (bedragen incl btw)

Deelproject	Lengte (km)	Verken- ning (M€ incl. btw)	Planuit- werking (M€ incl. btw)	Realisatie (M€ incl. btw)	Totaal (M€ incl. btw)
Kengetallen (per kilometer)		1,0	1,5	6,0	8,5
Wijk bij Duurstede – Amerongen	11,0	8,1*	16,5	39,4*	64,0
Salmsteke	2,0	3,1*	3,8	8,0*	14,9
Culemborgse veer - Beatrixsluis	10,9	11,3*	16,7	66,9	94,9
Salmsteke – Schoonhoven	8,3	8,0*	12,6	49,8	70,4
Vreeswijk – Jaarsveld	12,8	9,2*	18,9	75,6	103,7
Irenesluizen – Culemborgse veer	9,9	9,9	14,9	59,5	84,3
Totaal	54,9	49,6	83,4	299,2	432,2
Totaal verkennings- en planuitwerkingsfase		133,0			

* = o.b.v. SSK-raming (de SSK-ramingen van de verkenningfases zijn tot nog toe lager dan verwacht op basis van het kengetal van de verkenningfases)

Uit tabel 4 valt op te maken dat de optelsom voor de verkennings- en planuitwerkingsfase uitkomt op 133,0 €M (in plaats van 49,0 €M in februari 2017). Het in februari 2017 toegekende bruto-krediet is daarmee niet meer toereikend voor het afronden van de genoemde fases. Met dit bestuursvoorstel wordt het algemeen bestuur voorgesteld om een extra krediet van 84,0 €M beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de verkennings- en planuitwerkingsfases van de deelprojecten van Sterke Lekdijk.

Dekking door Hoogwaterbeschermingsprogramma en netto bijdrage HDSR

De aanpassing in het benodigde krediet betreft de brutowaarde. Van de 84,0 €M wordt in principe circa 90% gedekt door subsidie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. De toename van de verwachte, indicatieve nettobijdrage van HDSR is circa 10% van de raming (circa 8,4 €M). Aandachtspunt hierbij is dat de nettobijdrage in de praktijk procentueel iets hoger zal zijn, naar verwachting circa 12 a 13%. De reden hiervan is dat niet alles zonder meer vergoed wordt door het HWBP, zoals bijvoorbeeld de meekoppel-/synergiekansen van de gebiedsambities (zie het bestuursvoorstel met de synergiekredietaanvraag voor gebiedsambities à 5 €M, DM1663449) en enkele interne bedrijfsvoeringsafspraken. Een ander voorbeeld van dit laatste is dat het HWBP de uurtarieven van interne medewerkers tegen de standaard Hafir-tarieven vergoedt, terwijl de uurtarieven van HDSR iets hoger zijn (dit verschilt overigens per jaar, omdat elk jaar de Hafir-tarieven aangepast worden). En binnen HDSR rekenen wij voor inhuur €15,- per uur aan overheadkosten, maar die zijn

niet subsidiabel. Tabel 5 laat de dekking van het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de stijging van de netto bijdrage zien, uitgaande van 90% subsidie en 10% eigen bijdrage.

Tabel 5. Wijzigingen bruto-krediet, subsidiebijdrage HWBP en netto bijdrage agv wijzigingen in de programmering

Jaar	Indicatief benodigd bruto-krediet verkenning- en planuitwerkingsfases	Indicatieve subsidiebedragen Hoogwaterbeschermingsprogramma (ca. 90%)	Indicatieve netto bijdrage HDSR (ca. 10%)
Februari 2017	€ 49,0 M	€ 44,1 M	€ 4,9 M
Oktober 2020	€ 133,0 M	€ 119,7 M	€ 13,3 M
Verschil	€ 84,0 M	€ 75,6 M	€ 8,4 M

Grondverwerving

Een ander belangrijk aandachtspunt is dat de in tabel 4 genoemde bedragen inclusief de kosten van het programmteam en het verwerven van gronden zijn. Voor deze laatstgenoemde is in mei 2018 separaat krediet aangevraagd (zie Kredietvoorstel grondverwerving Sterke Lekdijk, DM1347641, mei 2018 met bijlagen). Zoals hiervoor gemeld zijn de genoemde bedragen in tabel 4, kengetallen gebaseerd op inschattingen. De genoemde bedragen in het kredietvoorstel grondverwerving Sterke Lekdijk zijn eveneens kengetallen. Daarbij geldt dat voor de grondverwerving nog niet bekend is welk deel van het bedrag in de planuitwerkings- danwel realisatiefase wordt uitgegeven (en deels vinden al uitgaven in de verkenningfase plaats). Samen met de onzekerheid in de kengetallen, geeft het daarom een schijnnaauwkeurigheid om de bedragen van grondverwerving af te trekken van het gevraagde moederkrediet. Daarnaast merken we op dat we uiteindelijk op basis van realistische ramingen (die uitgebreid gereviseerd worden), krediet aanvragen bij het bestuur. Indien er krediet overblijft van de 133,0 €M voor de verkenning- en planuitwerkingsfases, schuift dit door naar de realisatiefase.

Overige wijzigingen

Na vergelijking van tabellen 2, 3 en 4 zijn nog een aantal wijzigingen te melden. Verschillende wijzigingen zijn reeds gemeld in de voortgangsrapportages van Sterke Lekdijk en de bestuurlijke rapportages. Het betreft de volgende wijzigingen:

- De veiligheidsopgave in kilometers is sinds de start van het project in 2017 aangepast van 53,7 km naar 54,9 km op dit moment (bijna de gehele lengte van de Lekdijk van 55,4 km). Dit is met name resultaat van een nader geotechnisch onderzoek dat begin 2019 is uitgevoerd naar de eerder goedgekeurde deeltrajecten (dus de delen van de dijk die tijdens eerder onderzoek van de POV Centraal Holland nog waren goedgekeurd. Het advies uit dat onderzoek van de POV Centraal Holland was deze dijkdelen nader te onderzoeken). De scope van het project Sterke Lekdijk is op basis van dit onderzoek uitgebreid; dit betreft met name de Lekboulevard in Nieuwegein.
- Voor het te verbeteren aantal kilometers is het belangrijk te realiseren dat deze gedurende de looptijd van de deelprojecten gaat wijzigingen, doordat continue nader geotechnisch onderzoek wordt uitgevoerd.
- Een tweetal deelprojecten (Klaphek – Jaarsveld & Vreeswijk – Klaphek) is uit overweging van efficiency in de zomer van 2018 samengevoegd tot één (Jaarsveld – Vreeswijk), waardoor het aantal deelprojecten aangepast is van zeven naar zes.
- De plannings van enkele deelprojecten zijn medio 2019 geactualiseerd. Dit is met name als gevolg van het opstellen van gedetailleerdere plannings voor de plannen van aanpak van de deelprojecten (tot nog toe alleen verkenningfases). De prognose voor oplevering van het project Sterke Lekdijk wijzigt vooralsnog niet.
- De kasreeks van de realisatiefase is aangepast op basis van een wijziging van de spelregels van het HWBP. Voor projecten, met een realisatiefase die 4 jaar of langer duurt, moet het verwachte ramingsbedrag voor de realisatiefase gelijkmatig over de jaren verspreid worden (vrijwel alle deelprojecten van Sterke Lekdijk staan nu voor 4 jaar realisatiefase in de programmering). Tevens geldt een nieuwe spelregel dat per jaar maximaal 40 €M uitgekeerd wordt. Een nadere onderbouwing vindt u in bijlage 3.

Kaders

Documenten:

- 'Start project Sterke Lekdijk – bestuursvoorstel 2017' ten behoeve van de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 22 februari, DM1153673, versie 19, met bijlagen:
 1. Startdocument Sterke Lekdijk, DM1163753, versie 13,
 2. Financiële onderbouwing, sturing en verantwoording project Sterke Lekdijk, DM1164681
 3. Indicatieve financiële programmering HDSR 2017-2028, DM1180272.
- Bestuursvoorstel Concept-Begroting 2020 (algemeen bestuur), DM1580668, versie 4 d.d. november 2019, met bijlagen:
 1. Concept-Begroting 2020 (DM 1579356 versie 8)
 2. Achtergrondinformatie bij de begrote belastingopbrengsten (DM 1582286 versie 1)
- Voorjaarsnota 2020, 1 juli 2020, DM1645064, met bijlagen:
 1. Begeleidend schrijven (DM1644619)
 2. Concept Voorjaarsnota 2020 (DM1631201)
- DM1347641 Kredietvoorstel grondverwerving Sterke Lekdijk, mei 2018 met bijlagen:
 1. DM1314067 Bijlage 1 – Strategienota grondverwerving Sterke Lekdijk (versie 5, 3 februari 2020)
 2. DM1353143 Bijlage 2 – Onderbouwing en uitgangspunten bij grondverwervingsopgave Sterke Lekdijk, mei 2018

Welk waterschapsdoel is aan de orde

(uit overzicht 'Indicatoren Waterkoers' in de begroting)
Waterveiligheid op orde.

Financiële aspecten

Bij de 'Toelichting actualisatie moederkrediet Sterke Lekdijk' op pagina 4 tot en met 7 van dit voorstel vindt u een uitgebreide toelichting op de financiële aspecten.

De financiële consequenties van dit voorstel zijn reeds verwerkt in de meerjarenraming van de voorjaarsnota 2020.

Communicatie aspecten

Over dit voorstel is gecommuniceerd met alle betrokken afdelingen van HDSR en de programmadirectie HWBP.

MVO aspecten

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Het door het AB ondertekende besluit van het Startdocument Sterke Lekdijk d.d. 22 februari 2017.
2. Hoe werkt het Hoogwaterbeschermingsprogramma ook alweer?
3. Indicatieve financiële programmering HDSR 2017-2029, DM1625778, met hierin twee programmeringstabellen:
 - a. Indicatieve programmering HWBP bij HDSR d.d. 1 februari 2017, gekopieerd uit DM1180272
 - b. Indicatieve programmering HWBP bij HDSR d.d. 15 oktober 2020.

Commentaar [LN1]: Nog iets opnemen over tarieven of strategische lijnen? Of snappen ze het zo?

Nog iets opnemen over de financieringsbehoefte? Wsl wordt het daar nog ingewikkelder van.

Bijlage 2

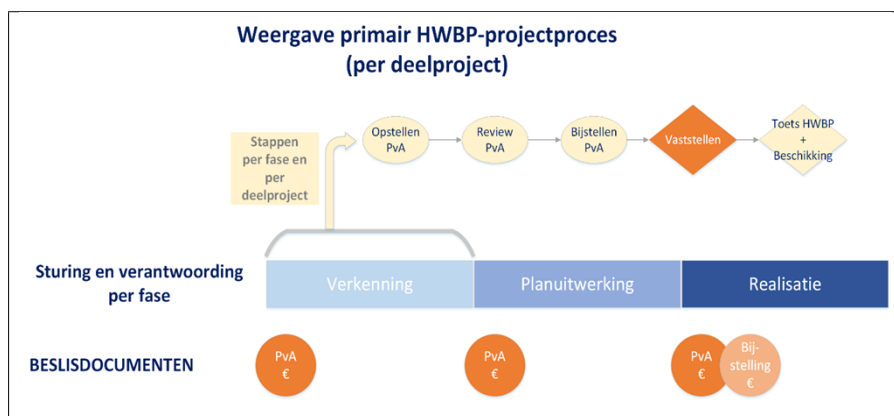
Hoe werkt het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) ook alweer?

Vanuit het HWBP is het project gebonden aan specifieke voorwaarden ten aanzien van de werkwijze, die gebaseerd is op het MIRT-spelregelkader¹. Tegelijkertijd zijn er binnen HDSR beleid en kaders vastgesteld door het algemeen bestuur (zoals delegatiebesluit, regeling financieel beheer, planning- en controlcyclus, etc.) waarbinnen de werkwijze vanuit het HWBP moet worden ingepast.

De financieringsregeling HWBP onderscheidt drie fasen, namelijk verkenning, planuitwerking en realisatie. Aan het begin van elke fase dient een plan van aanpak te worden opgesteld per deelproject (o.a. op financiële risico's). Dit laatste wordt ondersteund door het HWBP. HDSR heeft dan de mogelijkheid door de verantwoordelijk beheerder. Elk plan van aanpak wordt intern door de control afdeling getoetst en door een extern expertteam gereviewed.

Het plan van aanpak wordt voorzien van een aanvraag tot subsidie voor een specifieke fase. De aanvraag tot subsidie (inclusief plan van aanpak) wordt ter toetsing aangeboden aan de Programmadirectie HWBP. De Programmadirectie HWBP toetst het plan van aanpak en adviseert hierover de Minister van Infrastructuur en Milieu. De Minister van Infrastructuur en Milieu of een daartoe krachtens hem gemandateerde geeft subsidiebeschikkingen af.

Voorafgaand aan de interne besluitvorming en het indienen van een aanvraag tot subsidie bij de programmadirectie HWBP kan een verzoek worden ingediend voor een tussentijds reviewadvies vanuit het HWBP.

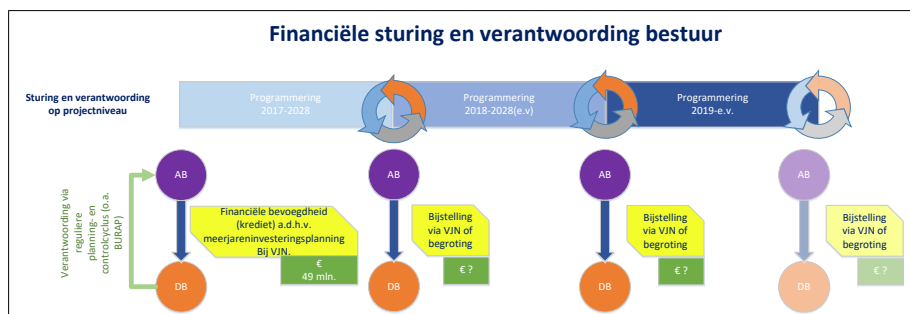
Figuur 1. Weergave primair proces Hoogwaterbeschermingsprogramma

Na vaststelling van het plan van aanpak en ontvangen beschikking, voorafgaand aan elke specifieke fase van een deelproject, is de beheerder 100% risicodragend als het gaat om financiële tegenvallers. Ten aanzien van de realisatie wordt de beschikking (te ontvangen subsidie) bijgesteld aan de hand van het aanbestedingsresultaat (inclusief risicoreservering). Goede beheersing is daarom essentieel, aangezien de realisatie en daarmee gepaard gaande financiële realisatierisico's groot kunnen zijn. Het (bestuurlijke) interne HDSR-proces is ingericht op het primaire proces van het HWBP. Hierbij is het uitgangspunt een effectief en efficiënt beheersbaar bestuurlijk proces, dat aansluit bij het primaire proces van de deelprojecten. Hierbij wordt rekening gehouden met vastgestelde beleidsregels en kaders. Concreet betekent dit dat de beleids- en beheercyclus, het bestuur en het management in staat stellen om de (financiële stromen in de) organisatie te sturen en te beheersen. Hierin is een

¹ Het Spelregelkader Hoogwaterbeschermingsprogramma is namelijk gebaseerd op het Spelregelkader Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) dat het Ministerie van Infrastructuur en Milieu voor zijn eigen projecten kent.

onderscheid gemaakt in bevoegdheden van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur. De volgende afspraken zijn gemaakt:

- Het benodigde krediet voor de uitvoering van de verkenning en planuitwerking voor de deelprojecten, (d.d. februari 2017) ter grootte van 49 miljoen euro, is beschikbaar gesteld aan het dagelijks bestuur, op een GOP-werkwijze. Dit onder de voorwaarde van jaarlijkse bijstelling van het krediet in het meerjarenperspectief bij de Voorjaarsnota;
- De indicatieve financiële programmering (kasreeks) van de deelprojecten (zie bijlage 3) is vastgesteld voor de periode 2017-2028 en deze is jaarlijks bij te stellen bij de behandeling van de Voorjaarsnota. NB. in de praktijk is tot nog toe gebleken dat jaarlijkse bijstelling niet nodig is, maar minder vaak. Eventuele bijstellingen n.a.v. de door het algemeen bestuur vastgestelde Voorkeursalternatieven en/of projectplannen Waterwet worden in figuur 2 toegelicht.

Figuur 2: Financiële sturing en verantwoording algemeen bestuur

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- Bij voorstellen ten aanzien van krediet/budget wordt onderscheid gemaakt tussen bruto (totale uitgaven) en netto (voor rekening van HDSR) vanwege subsidiabiliteit vanuit HWBP of andere externe financieringsbronnen of aanvullende wensen (zoals bijvoorbeeld extra ruimtelijke kwaliteit).
- De werkelijke uitgaven (kasritme) van deze projecten lopen over meerdere jaren door. De opdrachtgever is gemandateerd voor interne verschuivingen van het kasritme op project(programma)niveau (binnen krediet, begroting en voorjaarsnota).